

भिक्षु सुशोभन

ने
पा
ल
य्

न्यासः
(५००)

भि
क्षु
पिं
?

नेपालय् न्यासः भिक्षुपि ?

२०११ - नेपाली भाषा
१९९९ - नेपाली भाषा
१९९९ - नेपाली भाषा
१९९९ - नेपाली भाषा

Dhamma Bhikshu Sushobhan

प्रकाशिका
अनागारिका संघरक्षिता
महिला बौद्ध विहार
बायखा बजार, ठिमी

मुद्रण
संस्कृत
संस्कृत
संस्कृत

बुद्ध सम्बत- २५२५
नेपाल सम्बत- ११०१
ईस्वी सम्बत- १९८१
बिक्रम सम्बत- २०३८

म्हापांगु संस्करण : ५०० प्रति **digital**

थाकूः
शाक्य प्रेस
ओम्बहाः, जोरगणेशस्थान
वे, फोन : १३६०४ ।

समर्पण

गुम्हसिगु वचनया फलं स्वंगू लाख भिक्षुपि
दुगु थाइलाण्ड बौद्ध देशय् वना सत्धर्म
अध्ययन यायेगु सुअवशर प्राप्त जुल
उम्ह पूज्यवर आचार्य भिक्षु
अमृतानन्द महास्थविरया
करकमलय् सादर

समर्पण—

भिक्षु सुशोभन

प्रकाशिकाया प्रार्थना

बुद्ध भूमि कीगु नेपालय् थेरवाद बुद्ध शासन चिरस्थाई जुइमा नापं १४ गु अंचलय् सं बुद्ध-धर्म प्रचार जुया सकल नेपामितय्त कल्याण व सुखमय् जीवन हनेगुलि तिब जू वनेमा धइगु महान लक्ष तथा थुगु सफू च्वया विज्यागु खः— थथे जि थुइका ।

२०१६ सालं निसैं जित नं थथे हे विचार लुया वया च्वंगु तर मनय् दुनय् जक जुया पिज्वय् मफया च्वंगु खः । वंगु श्रावण २६ गते भन्तेयात भोजन छको याके खन । भोजनोप्रान्त 'नेपालय् बुद्ध धर्म प्रचार याना यंकेगु' विषय छलफल जुल । निस्कर्षय् थ्व सफू पिकाय्गु खँ जुल । प्रकाशय् ह्यगु जिगु भाला जुल धया । भन्ते नं साधुवाद विया स्वीकार याना पुण्यानुमोदन याना बिज्यात ।

महिला बौद्ध विहारया पाखें थ्व “नेपालय् न्यासः भिक्षुपि ?” सफू न्हापांगु संस्करणय् पिकया बुद्ध-धर्म प्रचारया कुशल कार्यय् सहभागी जुइ दुर्गलि पूज्य सुशोभन भन्तेया प्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन याना च्वना ।

अन्तय् थ्व सफू ब्वना दीपि सकल पाठकवर्गपिनि कीगु देशय् बुद्ध शासन प्रचार याना यंकेत छुं भचासां थः थःगु हृदयय् जागृति दना वयेमा तथा भन्तेया परिश्रम सफल जुइमा, अस्तु !

प्रकाशिका

अनागारिका संघरक्षिता

महिला बौद्ध बिहार

बायखा वजार, टिमी ।

२०३८भाद्र २६ गते
त्रिभापुन्ही

निगू शब्द

“श्रमणपिनिगू दर्शन उत्तम मंगल खः । गां, त्वा व शहर
पत्तिकं अहंत ध्वजा वस्त्रपुना बिज्यापि भिक्षुपि दर्शन याय्
दइगु बौद्ध जगत यात जक मखु मानव मात्रयात हे मंगलकर
खः । थुगु मंगलकरगु ज्याय् छुं प्रकार सहयोगी व सहभागी
जुइ दइगु व फइगु अहो भाग्यया खँ खः ।

ध्व सत्ययात मनय्तया थुगु चिकिचा धगु सफू छगू च्वयागु
खः । ब्वने बहजुइक भाय शुद्ध याना बिज्यागुलि पूज्य कुमार
काश्यप महास्थविर, पूज्य सुदर्शन भन्ते व भाजु कुञ्ज वहादुर
उपासक प्रति जि आभारी जुया ।

प्रकाशिका अनागारिका संघरक्षिता व शाक्य प्रेसया सकल
परिवार पित साधुवाद दु ।

२ आश्विन २०३८

भिक्षु सुशोभन
शान्ति विहार, गुसिगा,
ललितपुर ।

पता:

नेपालय न्यासः भिक्षुपि स्वये दयेमा धयागु प्रार्थनाया प्रतीक थुगु सफू आयुष्मान सुशोभनया नुगलय सलललं न्ह्याःगु छगू विचार-प्रवाह खः । अथे नं थन विभिन्न शब्द-शिर्षकय दुनय भगवान बुद्धया अनेक उपदेश दुथ्याःगु दु । थथे जुइगु स्वाभाविक नं खः, छायाःसा च्वमि छम्ह युवक भिक्षु जक मखु, थाइलैण्डथे जाःगु देशं शिक्षित दीक्षित जुया वम्ह भिक्षु नं खः ।

सफुती नेपालय न्यासः स्थविरवादी भिक्षुपि दयेकेगु परियोजनाया छं संकेत मदुसां भिक्षुपि अप्वः दयेकेगुली ग्वाहालि जुइगु धका “संग्रह वस्तु”या वा भिक्षुपित परिहानि जुइगु अर्थय “पञ्चमार”या उल्लेख याना तःगु विचारनीय जू ।

थुगु सफू समर्थ भिक्षुपिनि संख्या अप्वः दयेकेत छं परियोजनाया पुसा ह्वलेगु ज्याया हेतु जक जूसां सफूया चीधंगु उपलब्धि जुइ मखु । अस्तु ।

श्रीघः विहार

१०।६।२०३८

—भिक्षु सुदर्शन

नेपालय् न्यासः भिक्षुपिं

?

धर्म- संसारय् जन्म जुक्क प्राणीपिनी मसीतले छुं न छुं इच्छा जुया चवनीगु स्वाभाविक खः । सर्वसाधारण कथं विचाःयाना स्वय्बले मनू व पशुपंछितय्के प्यता प्रकारया इच्छा समान जूगु खने दु । व खः - नय्गु, छनेगु, भयं मुक्त जुइगु व मैथुन । तर मनूतय्के पशुपंछितय्के स्वया विशेष छगू गुण अप्वः दु । व खः - “धर्म” मनूतय्के धर्म सीकेगु छगू इच्छा अप्वः खने दु । थन “धर्म” या अर्थ खः- विवेक-विचार, खःमखु, ज्यू-मज्यू, ठीक जू, ठीक मजू, भि-मभिं, आदी छुटेयाय्गु नैतिक ज्ञान । थ्व ज्ञान-धर्मया विशेष गुणं विभूषित जुइ फुगुया कारणं मनू पशुपंछि स्वया उच्च व तःधं जूगु खः ।

शक्ति- धर्मज्ञान मनूतय्के स्वभावं दया वइगु व दय्कानं यंके ज्यूगु मानसिक शक्ति खः । थ्व शक्ति

(२)

न्हापां इमिके सुषुप्त जुया च्वनी । थः थःगु संस्कार,
प्रयत्न व संगतया बलं बुलुहुं ज्ञानया ज्योति न्हयपुइ
थिना वइ, हृदय जाया वइ ।

इच्छा— धर्म ज्ञान मनूतय् जीवनय् जुइगु विभिन्न
प्रकारया इच्छा पूर्णयाय् अतिकं सहायक जू । इच्छा
निगू प्रकारं याय् ज्यू - भिगु व मभिगु । इच्छा भिगु
जुल कि ज्ञान नं भिगु हे जुइगु जुल । इच्छा मभिगु
जुल धाय्वं व सम्बन्धित ज्ञानयात विनाशकारी ज्ञान
धाइ । भिगु इच्छायाय् सय्केगु हे जां दुम्ह व धर्म
थूमह जुइगु खः । थ्वया विपरीत मभिगु इच्छायाय्गु
हे मूर्खम्ह, अज्ञानिम्ह व धर्म म्हमस्यूम्ह जुइगु खः ।

Dhamma.Digital

प्रज्ञा— भिगु इच्छा याःम्हसित ज्ञा दुम्ह धाइ थें
कथहनं ज्या नं याना यंकीम्ह व्यक्तियात प्रज्ञावान
धाइ । मेकथं धाल धाःसा स्थानोचित ज्ञान छ्यले
सःम्ह मनूयात प्रज्ञाज्ञान दुम्ह धाइ । गुम्ह मनूयाके
प्रज्ञाप्राप्त दइ उम्ह मनू मनूतय् पुचलय् अग्रगण्य
जुइ । प्रज्ञाज्ञान दुम्हसिनं थःत थःम्हं रक्षा याइ
नापं मेपिन्त नं रक्षा जुइगु लँ क्यना बी, गुकिया
कारणं इमित नं रक्षा जूवनी । वं गुबलें थःत व

परयात हानि जुइगु ज्या याइ मखु ।

बुद्ध— प्रज्ञाज्ञानं परिपूर्णं जुया बिज्याम्ह छम्ह महा-
पुरूष थ्व मनुष्य लोक्य थनि २५०० दं न्ह्यो दया
वने धुंकूगु दु । उम्ह महापुरूष खः “सिद्धार्थ राज-
कुमार” गुम्ह थौं तक नं “भगवान बुद्ध” नामं विश्वय्
प्रख्यात जुया चवन । गौतम बुद्ध की नेपा देया छम्ह
अद्वितीय सुपुत्र व राष्ट्रिय विभूति खःसा एशिया
महाद्वीपया प्रकाश व विश्व शान्तिया अग्रदूत महापुरूष
नं खः ।

सत्य— शाक्यमुनि गौतम बुद्धया अमर धापुत यक्क
दु । उकी मध्यय् विशेष उल्लेख याय् बहःगु प्यंगू आर्य
सत्य खः । (१) संसारय् दुःख दु, (२) दुःखया कारण
तृष्णा खः, (३) तृष्णा मदय्का छ्वय्व फुक्क दुःखं
मुक्त जुयाचवंगु निर्वाण अवस्था प्राप्त जुइ व (४)
निर्वाण पद लाय्त च्यागू अंगं जागू दथुयागु आर्य
लँपुं वनेमाः । व च्यागू अंगत थथे खः— (१) सम्यकं
थुइका काय्गु, (२) सम्यक संकल्प याय्गु, (३)
सम्यक् वचन ल्हाय्गु, (४) सम्यक् ज्या याय्गु, (५)
सम्यक् जीवन हनेगु, (६) सम्यक् परिश्रम याय्गु

(४)

(७) सम्यक् स्मृतितया च्वनेगु व (८) सम्यक् समाधि-चित्त परिशुद्ध बाय्गु ।

नाथ- तथागत बुद्धया मेगु छगू अमूल्यगु व्यावहारिक उपदेश खः- “थः हे थम्ह नाथ खः” । थ्व अमरवाणीया दुने च्वंगु अर्थ थ्व खः कि प्रत्येक व्यक्ति थःगु वीर्य पराक्रमया बलं दुःखं मुक्त जुइफु । अतः मनू स्वयं दुःख दाता व मुक्ति दाता खः । वयागु जीवनय् वइगु दुःख व सुखया उत्तरदायित्व दकले न्हापां वयाके हे निर्भर जू ।

फल- मनुखं थःगु शरीर वचन व मनं याइगु भिगु ज्याया फल भिगु अले मभिगु ज्याया फल मभिगु स्वयं भोगे याय्माः । सुनानं सुयातं शुद्ध वा अशुद्ध याय् फइ मखु ।

गुरु- भगवान बुद्धं ‘छुं’ छगू भिगु चीज मा मां’ अन्तय् “सर्वज्ञता ज्ञान” प्राप्त याना विज्यात । इह-लोक व परलोकयात यथार्थ रूपं थुइका बिज्याःम्ह वस्पोल देवता व मनूतय् गुरु खः । वस्पोलं ३५ दँया पूर्ण यौवन या वैसय् सर्वज्ञता प्राप्तयाना विज्यात ।

अले जगतय् अज्ञानी प्रति महाकरुणा तथा दुःखं मुक्त
 जुइ फइगु ज्ञान ४५ दँ तक्क गामं गामय्, शहरं
 शहरय्, देशं देशय् चारिकायाना कना बिज्यात ।
 फलस्वरूप असंख्य प्राणीपिन्त कल्याण व सुखदायक
 जू वन ।

अहिंसा- शान्ति प्रिय बुद्धं “सत्य व अहिंसा”
 उपदेश प्रचारयाना बिज्यात । इच्छुक व योग्य थः
 शिष्यपिन्त नं उगु बाँलाक कनातया बिज्याःगु वस्पो-
 लयागु उपदेश कंके बिया बिज्यात । थुकथं वस्पोलया
 उपदेश “बुद्ध धर्म” नामं सूर्योदयया निभाः जः प्यः
 खेरं निष्पक्ष भावं नेना वनिथें मनूतय् पुचलय् प्रचार
 जुयावन । *Dhamma.Digital*

चर्या- बुद्धं कना बिज्याःगु धर्म-उपदेश व दयेका
 बिज्याःगु विनय-नियम की थाय् नेपालय् नं स्वय् व
 न्यने दया च्वंगु दु । छखें महायानी धर्म गुरू जुया
 बिज्याःपिं लामा व बज्राचार्य पाखें “बोधिसत्व चर्या”
 प्रचारयाना वया च्वंगु खने दुसा मेखें स्थविरवादी
 भिक्षुपिस “अहंत् चर्या” या उपदेश थाय् थासय् कना
 वया च्वंगु स्वय् दु । थुकथं हानं छको कीगु देशय्

(६)

सर्वं दुःखं मुक्तं जुया च्वंगु निर्वाणं मार्गया लँपुई थ्यंक
वने फइगु धर्मया प्रचार व प्रसार जुया वया च्वंगु
सकल नेपामितय् लागि अहोभाग्यया खँ खः ।

शान्ति- वस्पोल सर्वज्ञ बुद्धयात “धर्मराजा” नामं
नं सम्बोधन याः । मनूतय् पुचलय् शान्ति स्थापना
याय्त सेना संगठनया रूपय् भगवान बुद्धं भिक्षु संघ-
यात निस्वना बिज्यात । सकल भिक्षुपि वस्पोलया
शान्ति रक्षक स्वयं सेवक सेनागण खः । त्याग, तपस्या,
मैत्री व करुणा भिक्षुपिनिगु अभिन्न अस्त्र शस्त्र
खः । भिक्षु संघया मू ज्या खः भगवान बुद्धया
“सत्य व अहिंसादि” महान उपदेशयात सुचारु रूपं
प्रचार याय्गु व तदनुसार पालन याय्त व याकेत
छिगु वातावर दय्केत कार्य भारया नं प्रवन्ध याय्गु ।
श्व फुक्क ज्याया मूल उदेश्य हे धर्मराजा बुद्धया
प्रजायण जुया च्वंपि आपालं दुःखीजन सत्त्व प्राणी-
पिन्त हित व सुख जुइकेत खः ।

पुच- जीवन परियन्तं बुद्ध, धर्म व संघया शरण्य
वनाच्वंपि बुद्धया अनुयायीपि प्यंगू पुचलय् दुथ्याः ।
उपि खः भिक्षु, भिक्षुणी (वर्तमान समयय् शीलवती

अनागारिकापि) उपासक (मिजं गृहस्थापि) व उपासिका (मिसा गृहस्थापि) । थ्व प्यंगू पुचया मनूत बुद्ध शासनया अविच्छिन्न प्यंगः थां खः । बुद्ध शासनया अभिबृद्धि व परिहानि भिक्षु, भिक्षुणी, उपासक व उपासिकापिनिगु बांलागु वा बांमलागु व्यवहार्य् दिना च्वंगु दु । गुथाय् तक्क इमिसं भगवान् बुद्धं आज्ञा जुया बिज्याः कथं थ वं थ वय् मैत्रीपूर्णं व्यवहारयाना थः थःगु श्रद्धा अनुसारं कर्तव्य पालनयाना सकुशल जीवन हना च्वनि उथाय् तक्क बुद्ध शासनया अभिबृद्धि हे जुइ सिवाय् परिहानि जुइ मखु । विशेष याना थ्व कल्याणकारी ज्याय् धर्मगुरू जुया बिज्यापिनिगु कुशल नेतृत्वया तःधंगु भूमिका दु ।

Dhamma.Digital

व्यक्ति- थौं फीगु पुचलय् भगवान् बुद्धं थें स्वयं विचरणयाना धर्म देशना कनाः विनय् नियमादि दय्का बुद्ध शासनया एकत्रित शासन चले याइम्ह व याना च्वंम्ह खास सुं छम्ह व्यक्ति दुगु मखु । केवल बस्पोलं कना थकूगु धर्म-विनय् संग्रह याना तःगु त्रिपिटक बौद्ध वाङ्मय स्वय्गु, ब्वनेगु, न्यनेगु व तदनुशार पालन याना यंकेगु सुअवशर प्राप्त जुया च्वंगु दु ।

(८)

रस- सत्यवादी बुद्धं महापरिनिर्वाण जुया बिज्याये न्ह्यो धया बिज्यागु दु- “जि वनेवं जि कनाथकागु ‘धर्म-विनय’ हे छिमि शास्ता, गुरु जुइ ।” धर्म-विनय कीगु न्ह्योने स्वय् दु, उकिं अप्रत्यक्ष रूपं भगवान बुद्ध नं कीगु साथे दु धाःसां अत्युक्ति मजू । धर्म-विनय न्यना, ब्वना व थुइका थः थःगु दैनिक जीव-नय् पालनयाना यंकल धाःसा अवश्यनं कीसं अमृतमय् धर्मरस त्वने फइतिनि । उलि जक मखु भगवान बुद्धया धर्मयात गुम्ह मनुखं थःगु नुगया मिखां खंकी वयात भगवान बुद्ध स्वयं दर्शन जूगुति अनुभव जुइ । थन “गुम्हसिनं धर्मयात खंकि वं जित खंकूगु जुइ” धयागु बुद्ध वचन स्मरणीय जू । थुकथं कीपिं धर्मया उत्तराधिकारी नं जुइ फइ ।

श्रद्धा- धर्मया उत्तराधिकारी वयात धाय् ल्वः गुम्हेसिनं धर्म-विनय ठीक कथं न्यना, ब्वना व सय्का थःगु श्रद्धाबल अनुसारं पालनयाना उकिया फल स्वरूप धर्मया अनुभवयाय् धुंका मेपिन्त नं उगु हे भिगु लय् म्हयब्वाका यंकेगु ज्याय् फुगु व चागु तिब बी ।

गुण— को नेपामितयत् स्थविरवादी बुद्धधर्मया उत्तराधिकारी जुइकेगु कल्याणकारी ज्याया शुरूवात गुलिखे शताब्दी लिपा हानं छको पुनर्जागरण कथं थनि ५० दँ ति न्ह्यो भिक्षुपिनि पाखें जुयावगु खः । शुरू शुरूं थ्व ज्याय् दुःख कष्टसिया सत्धर्म प्रचारयायत् अग्रसर जुसा बिज्यापि पुज्यपाद प्रज्ञानन्द महास्थविर, पूज्य शाक्यानन्द महास्थविर, पूज्य अनिरुद्ध महास्थविर, पूज्य अमृतानन्द महास्थविर, पूज्य सुबोधानन्द महास्थविर आदि आपालं गुण दुपि महास्थविरपि थौंया अद्याब्दि स्वय् दनि ।

भाग— थौंकन्हे नं बुद्ध धर्मया प्रचार जुया तुं वया च्वंगु दु । युगया भाग अनुसारं भच्चा आधुनिक कथं धर्मयात प्रचारयाना कोगु समाजया न्ह्योने तथा बी फुसा नेपाया बौद्ध जगतयात जक जय जुइगु मखु देश व्यापि हे थ्वया सकारात्मक प्रभाव च्वं वनी । अन्तराष्ट्रिय जगतय् नं बुद्ध जन्म जूगु नेपा देया प्रतिष्ठा अफ अफ बढे जुइ ।

चर्चा— भगवान बुद्धया महापरिनिर्वाणं लिपा बुद्धोपदेशया प्रचार कर्मस्थ भिक्षु संघया नेतृत्वय् जुया

(१०)

वया च्वंगु बौध्द इतिहाँसं कना च्वंगु दु । बुध्द भूमि
भारत व नेपा देशय् थुकिया चर्चा व चर्चा वंगु छुं
शताब्दि अन्धकार युगय् लाना सुषुप्त जुया वंसां तबि
आः हानं छको पूनरूत्थान जुया वया च्वंगु फीगु
निम्ति हर्ष व उल्लासया खँ खः ।

शाक्य- धर्म प्रचार द्रुतगतिं जुइकेत “युवक
भिक्षुपि माः” धइगु विचाः कथं भगवान बुध्दं थः
याक किजा, राजकुमार नन्दयात राज्याभिषेक व
विवाह सम्पन्न जुइगु दिनय् हे बुध्दोपाय बलं भिक्षु-
याना संसारिक जालं मुक्तयाना सार्वजनिक हितया
ज्याय् तया बिज्यात । हानं न्हेदँ तिनि दुम्ह थः सुपुत्र
राहुल कुमारयात नं भौतिक सम्पत्तिया उत्तराधिकारी
याकेगु स्वया सत्धर्मया उत्तराधिकारी जुइकेत प्रब्रजित
याना बिज्यात । थथे हे आनन्दादि आपालं शाक्य
राजकुलया युवकपि नं वस्पोलया संघ सस्थाय् सम्मि-
लित जूवल ।

भिक्षु- भगवान बुद्धया विचाः कथं धर्म प्रचारया
ज्याय् महर्धनि कुलं प्यहां वया च्वंपि युवक भिक्षुपि-
निगु प्रभाव समाजय् याकनं च्वं । थथे जूगु समाजं

धःगु अन्धविश्वासयात मत्वतुनिगुलिं खः । बुढापिं
या गरीव कुलयापिं भिक्षु जूवल धासा समाजया अप-
वाढं धर्मं प्रचारया ज्याय् धक्का जूवने फुगु जुयाच्चवन ।
तर निर्धन व बुढापिन्त भिक्षु याना हे बिमज्या धइगु
नं मदु । न्ह्यागु कुलं वःपिं भिक्षु जूसां तबि यदि
उपिं श्रद्धा, शील, त्याग, बहुश्रुतादि सप्त सतपुरुष
धनं युक्तपिं जुया केने फुसा उमिगु पाखें नं धर्म
प्रचारया ज्याय् लाभ हे जक जुइ सिवाय् हानि जुइ
मखु ।

संख्या— भिक्षु संध सदश्यया बृद्धि व धर्म प्रचार
नितांया घनिष्ट सम्बन्ध दु । धर्म अबले बाँलक
सुचारु रूपं प्रचार व प्रसार याना यंके फइ गबलय्
सुप्रबन्धक जुया धर्म प्रचारया ज्याय् संलग्न जुया
चवंपिं कर्मस्थ भिक्षुपिनिगु संख्या प्रति वर्ष बढे जुया
चया चवनी ।

हेतु— भिक्षुपिनिगु संख्यात्मक बृद्धिया अनुपातय्
गुणात्मक बृद्धि नं आवश्यक जू । गुणी, शीलवान व
बहुश्रुत भिक्षुपिनिगु आवश्यकता सकल बौद्ध जगतं हे
महसुस याना चवंगु दु । तर आवश्यकता दत धाय्वं

(१२)

आकशं वा वइ बले भूमि लः दया वइ थें गुणी भिक्षुपि संघ-संस्थाय् अथें खने दया वइ मखु । विभिन्न हेतु चूलाकेमा । समाजय् वया च्वंगु वातावरणया नं यक्क प्रभाव च्वं वं ।

जुजु— खः धर्म प्रचार गुणी भिक्षुपिनिगु पाखें अप्वः जुया वंगु दु । थन ईस्वी न्यागू शताब्दियाम्ह नागसेन महास्थविरं मिलिन्द थें जाम्ह मिथ्यादृष्टिम्ह जुजु-यात चित्त बुक्के जुइक धर्मोपदेश याना सम्यक्दृष्टि प्रतिस्थित याना बिज्याना बुद्ध शासनया आपालं प्रतिस्था बढेयाना असंख्य जनतातय्त हितोपकार याना वंगु घटना स्मरणीय जू ।

पुत्र— मुख्यनं संघ संस्था व उपसकोपासि-कार्पिं दु थें विद्या व आचरणं युक्त जुया केनेगु संस्कार दुर्पिं कुलपुत्रपिन्त संघ संस्थाय् दुहां वय्केत छु याय् मा धइगु विषयय् ध्यानतय् मागु व विचार विमर्श याय्गु नितान्त आवश्यक एने दु ।

सुख— जिगु विचाः कथं श्रद्धा दुपि योग्य उपास-
कोपासिकापिन्त व योग्य कुलपुत्रपिन्त प्रब्रज्या सुख
व वया महत्त्व बारे उमिसं थुइगु भाषं खँ कना
उमिसं प्रब्रज्या काय्गु इच्छा प्रकतयाय्वं प्रब्रजित
जुइगु ज्या सुलभ जूसा उमिके वय् धुंकुगु वैराग्य व
श्रद्धा चित्त हानं तना वनी मखु । थुकथं न्हू प्रब्रजित
जुइपिनिगु संख्या अप्वः दया वइ । उपि मध्यय् छम्ह,
निम्ह गुण सम्पन्नम्ह भिक्षु जुया प्यहां वय्फु । थ्व
जिगु विश्वास खः । थुकथं नेपालय् भिक्षुपिनिगु
संख्याय् वृद्धिया नापं गुणात्मक वृद्धिया नं संभव
जुइ ।

विचा— च्वय् धयागु फुक्क तथ्ययात विचाःयाना
स्वया वंगु १५ गते साघ २०३७ बुद्धवार अष्टमीया
दिनय् जि छगू तःधंगु आशिका याना ।

न्यास— बुद्ध जन्म जूगु नेपाल देशय् बुद्ध
धर्म द्रुतगतिं प्रचार जुया वंगु स्वय् दय्मा
तथा जिगु जीवमान कालय् हे नेपालय्
न्यासः (५००) भिक्षुपिं स्वय् दय्मा ।

(१४)

लक्ष— “नेपालय् न्यासः भिक्षुपि स्वय् दय्मा”- श्व जिगु आशिका, थौं कन्हे की नेपाया परिस्थितियात विचाःयाना स्वय्बलय् पूरा जुइगु सम्भव कम थें च्वने फु । तर श्व असम्भवया खँ नं मखु । यदि की बौद्ध परिषद- भिक्षु, अनागारिका व उपासकोपासिकापिसं थ थःगु तन-मन व धन बिया थुगु- नेपालय् भिक्षुपि बृद्धि यायेगु वा न्यासः भिक्षुपि दयकेगु आशिकायात सामुहिक आशिकाय् परिणतयाना यंकल, लिसें श्व लक्ष प्राप्तियाय्त माःगु ज्यानं शुरूयाना यंके फत धासा छन्हुया दिनय्,- फिदँ, नीदँया दुने हे नं श्व अभिलाषा पूर्ण जूगु स्वय् दय्फु ।

Dhamma.Digital

नीति— भिक्षुपिनिगु संख्यात्मक व गुणात्मक बृद्धिया गुलि आवश्यक जू उलि हे श्व ज्या कथिन व महत्वपूर्ण नं जू । मुख्यानं श्व ज्या स्थानिय भिक्षुसंघ संस्थाया प्रब्रज्या व उपसम्पदा प्रदान याना बीगु नीति व तद्नुसार कार्यान्वयन याना यंकेगुली निर्भर जू । धर्म-विनय् अनुसार योग्य व स्वेच्छुक कुलपुत्रपिन्त प्रब्रज्योपसम्पदा प्रदान

यायेगु महत्वपूर्ण ज्या क्रमशः अविवृद्धि याना यंकेगु
 अत्यावश्यक जू । थुकथं बुद्ध शासनया आयु ताःहाक
 याय्गु कुशल ज्याय् तःधंगु योगदान बिया महापुण्यया
 सहभागी नं जुइदइ ।

त्याग— थ्व महत्वपूर्णगु ज्या भिक्षुसंघया छगू
 पाक्षिक ल्हातं जक जुइ मखु । उपासकोपासिका
 पिनिगु सहमत व सहयोग नं थुकिया निति नितान्त
 आवश्यक जू । थ्व अभियान सफल याय्त श्रद्धाबल
 अनुशारं धन सम्पत्ति जक मखु जन सम्पत्ति नं
 माकथं त्यागयाना थ्व पूण्यकार्य ज्याय् सम्मिलित
 जुइ माःगु दु । थन थुइके मागु खँ थ्व खः कि भिक्षुपि
 आकाशं कुतुं वया च्वंपि मखु, गृहस्थ उपासकोपा-
 सिका पिनिगु पुचलं वैराग्य व श्रद्धा चित्तं प्यहा
 वया प्रब्रज्जित जीवन हना च्वंपि हे जक सकलें खः ।
 सम्रात् अशोकं ८४ दो विहार दय्के बिया थः योःपि
 सुपुत्र महेन्द्र राजकुमार व सुपुत्री संघमित्रा राज-
 कुमारी पित्त प्रब्रज्जित जुइगु अनुमति बिया बुद्ध
 शासनय् लः ल्हाना शासनया अंस्यारी जुया बिज्यागु
 बौद्ध मात्रया महान आदर्श थन अनुशरण व अनु-
 करणयाय् बहः जू ।

(१६)

मूज्या— नेपालय् भिक्षुपिनिगु संख्यात्मक बृद्धियाय्गु अभियान पूर्वकैत अल्पकालीन प्रब्रज्या व आजीवन प्रब्रज्या नितान् सुलभ जुइमा । छाय् धासां आजीवन प्रब्रज्जित जुइपिं अल्पकालिन प्रब्रज्जित जुइपिन्त आदर्श जू वंसा अल्पकालिन प्रब्रज्जित याना बीगु ज्यां प्रत्यक्ष रूपं भिक्षु संघया मू ज्या वढे जुया वनिगु जक मखु अप्रत्यक्ष रूपं आजीवन प्रब्रज्जित जुइगु संस्कार दु पिन्त अवशर बी थें नं जुइ । भिक्षुपिं व गृहस्थपिनिगु बिच्चे नं घनिष्ट धार्मिक सम्बन्ध वढे जुया वनी । थ्व खँयात थाईलाण्ड, बर्मा आदि बौद्ध देशय् प्रचलित जुया वयाच्चंगु भिक्षुसंघया परंपरां सिद्धया ।

Dhamma.Digital

संघ— भिक्षु संघ मानव समाजया चीरपरिचित, लोक कल्याणकारी, शान्त व सुखया छगू पवित्र संस्था खः । थ्व संस्थाया संस्थापक स्वयं भगवान बुद्ध खः । थनि २५०० ई न्ह्यो भगवान बुद्ध सारनाथ मृगदाय् बनय् पंचवर्गीय भिक्षुपिन्त धर्म चक्रया उपदेश कने धुंका प्रब्रज्या व उपसम्पदा बिया दकले न्हापां बुद्ध प्रमुखं खुम्ह क्षीनाश्रवपिनिगु छगू संघ संस्था

स्थापना याना बिज्यात । भिक्षु संघया परंपरा नं
 अवलेंसं निसें अविच्छिन्न रूपं थौं तक्क चले जुया वया
 चवंगु खः । भिक्षु संघ संस्थाया ज्याय् म्हनिं फिम्ह
 वा न्याम्ह (विनय कथं) उपसम्पन्नम्ह भिक्षुपिनिगु
 उपस्थितया आवश्यक जू ।

तिव- भिक्षु संघया मुख्यगु लक्ष खः बौद्ध समाजय्
 चवंपि गृहस्थ व प्रब्रज्जित पित्त दुःखं मूक्त जुया
 चवंगु निर्वाण मार्ग सम्बन्धि बुद्धया उपदेश समान
 रूपं न्होने तया बीगु । साथे थ्व ज्या पूर्वकेत मागु
 प्रशासनिक ज्या नं याय्गु खः । मेकथं धाल धासा
 छखें गृहस्थ पित्त त्रिशरण पंचशील सहित दान, शील,
 व भावनादि उपदेशय् प्रतिस्थित जुइकेगु ज्याय् सह-
 योग याय्गु मेखें, भिक्षु, श्रामणेर व अनागारिकापित्त
 प्रब्रज्जित जीवनया सुख अनुभव याकेगु निम्ति शील,
 समाधि व प्रज्ञा बृद्धि जुइका यंकेगु ज्याय् तिव बीगु
 खः ।

कर्म- भिक्षु संघया ज्या महत्वपूर्ण थें समाजया
 लागि आवश्यक नं जू । थ्व संस्थां समाजय् चवंपि
 मनूतय् दथुई समानता ह्यगु, दुःखीपित्त मानसिक

(१८)

सान्त्वना बीगु व उमित उत्साह बल्लाकेगु कल्याणकारी ज्याय् विशेष रूपं ग्वाहालि या । बौद्ध जगतय् सुं मनू जन्मं ब्राह्मण वा चण्डाल जुइ मखु, बरू थः थःगु कर्म अनुशारं ब्राह्मण वा चण्डाल जुइ । थ्व खँ भिक्षु संघय् सदश्य जुइत दुहां वइपि विभिन्न जाति, वर्ग व स्तरया मनूतय्गु पुचलं व भिक्षुपिसं थाय् थासय् वना भगवान बुद्धं केना बिज्यागु दुःख धइगु छु व दुःखं मूक्त गथे याना जुइ फइ धइगु वारे तर्क पूर्ण जुइक स्थानिय मनूतय्सं थुइगु भाषं धर्म देशना याना बिज्याइगुलिं स्पष्ट जू ।

आदर्श— भिक्षु संघ व समाजया नं घनिष्ट सम्बन्ध दु । भगवान बुद्धया जन्म, बुद्धत्व लाभ व महापरिनिर्वाण स्वंगू संयोग नं सिमाववय् हे जुया बिज्यागु जूसां श्रावस्ति थें जागु घना आवादि दुगु शहरया लिक्कसं च्वंगु जेतवनाराम व पूर्वाराम महाविहारय् २५ गू वर्षावास च्वना बिज्याना अन च्वंपि शहरवासी आपालं श्रद्धावन्त मनूतय्त वस्पोलं धर्माभूत याका निर्वाण मार्गय् व फलय् प्रतिस्थित याना तःधंगु उपकार याना बिज्यात । तथागतं केना थकुगु थ्व आदर्श थौंया समाज यात नं उति हे आवश्यक जुया

चवंगु दु गुलि वस्पोलया ईलय् ।

कष्ट— भिक्षुपिनिगु संख्याय् बृद्धि याय्त आपालं कष्ट उथे याय् मालि । भौतिक उन्नति व विशुद्ध आध्यात्मिक प्रगती ल्यूने लाना चवंगु कोगु देशया समाजय् दुहाँ वया चवंगु सामाजिक कुरीति, राजनैतिक निष्कृत्यता, धार्मिक अन्धविश्वास, आम अशिक्षित व गरीबीं पिहां वया चवंगु विभिन्न स्तरया समस्या नाप ज्यानया बाजि बिया स्थानिय, क्षेत्रीय व राष्ट्रिय स्तरे तक्कं सामना याना यंके मागु लक्षण खने दु । थ्व कथिनगु ज्या केवल कर्मस्थ भिक्षु, अनागारिकापिं व बुद्ध शासनय् अचल श्रद्धा दुपिं बौद्ध गृहस्थपिनिगु द्वद संकल्प व उभिगु अठोत् प्रयासं जक जुइगु सम्भव दु ।

संग्रह वस्तु

भिक्षुपिनिगु संख्याय् बृद्धि याय्त भगवान बुद्धं कना बिज्यागु 'संग्रह वस्तु' उपदेश लुमंकेगु व अनुकरण याय्गु आवश्यक जू । संग्रह वस्तु उपदेशय् प्यंगू नैतिक गुणया वर्णन दु । व थथे खः ।

(१) दान— थन दानयाय् सय्के व फय्केगु
 न्हापांगु गुण खः । थःयाके दुगु व थःम्हं फुगु
 वस्तु मेपिन्त त्यागयाना बीगुयात दान याय्गु
 धाइ । दान तःता प्रकारं याय् ज्यू गथे—वस्तुदान,
 अभयदान, विद्यादान, धर्मदान आदि । छखें दान
 कंचुस व लोभितय्त अपुकं लहाते काय्गु साधन
 खः सा मेखें भगवान बुद्धं बोधिज्ञान प्राप्त याय्त
 पुरेयाना बिज्यागु फ़िगू पारमि मध्यय् न्हापांगु
 पारमि नं खः ।

(२) प्रियवाचा— नाइसे च्वंक, यइपुक व
 अर्थपूर्ण जुईक मधुरं खँ ल्हाय्गु निगूगु गुण खः ।
 प्रिय बचनं तं कालिपिन्त कोमल याना बीफु ।
 श्व गुणया प्रभावं शत्रुत कम जुया मित्रु बढे
 जुयावइ ।

(३) अर्थ चर्या— खेले दुगु व हितोपकार
 जुइगु ज्या याय्गु स्वंगूगु गुण खः । थन थः
 छम्ह जक जय् जुइगु स्वार्थीभावयात त्वता
 बहुजन कल्याण जुइगु ज्याय् संलग्न जुइ फय्केगु
 यात हे अर्थ चर्या धागु खः ।

(४) समानत्ता— सकसितं समान खंका
थःवं थःवे माया दया तथा दुःख्य् व सुख्य्
सहभागी जुया च्वनेगु प्यंगुगु गुण खः । श्व गुण
दुम्ह मनुखं 'थ नं म्वाय्गु व मेपिन्त नं म्वाके
बीगु' कलायात व्यवहारिक जीवन्य् ह्य्गु कुत
याइ । तःधं छु जुइ मखु ।

पासा— दान, प्रियवाचा, अर्थ चर्या व समानत्ता—
श्व प्यता नैतिक गुणं युत्तम्ह व्यक्तिया अनुचरत आपा
दइ । उम्ह व्यक्तिया पुच तःधं जुइ साथे बहु संख्यक
पासा व शिष्य पिनिगु पुचलय् नं सुखपुर्वकं, सकसियां
यम्ह जुया जीवन हनेफुम्ह जुइ । संग्रह वस्तु गुणं
दुक्त जुया, न्यासः न्यासः, अनुचरपिं ल्यू यू, न्ह्यो न्ह्यो,
तथा विचरण याना बिज्यापिं बुद्धकालीन महास्थ-
विर उरुवेल काश्यप व अग्रगन्य उपासकपिं चित्र
गृहपाति व हत्थक आलवक थन स्मरणीय जू ।

बृद्धि— भिक्षुपिनिगु संख्याय् उत्तरोत्तर बृद्धि यायेत
थुपिं च्वय् धयागु संग्रह वस्तु गुण भिक्षुसंघ व उपासक
उपासिकापिकय् दय्का यंकेगु आवश्यक जू । अले थन
छगू हे विहारय् तम्ह मछि भिक्षुपिं व श्रामणेरपिं सुख

(१९)

पूर्वकं त्यागमय् जोवन हना ववं क्रमशः भिक्षुपिनिगु
संख्या ५०० म्ह खाः वःगु स्वय् दयकेत लँपु चाली ।

पूर्ण- आशिका याय्गु हे ज्या याना यंका पूर्णयाना
काय्त खः । उकिं आशिका धइगु सम्भवगु जक याय्गु
बुद्धिमानि जू । नेपालय् ५०० भिक्षुपिं स्वय् दय्मा
धइगु जिगु आशिका ५० हे उपसम्पन्न भिक्षुपिं मद्दु
निगु थौंया नेपा देया परिस्थितियात विचा याना स्वय्
बले पूर्ण जुइ थें मच्चने फू । तर जिगु जीवन भरया
ताःहाकगु ईयात व श्व आशिकाया सहभागि जुया
दिपिं सकल महानुभाव पिनिगु श्रद्धा व सहयोगया
अदृश्य बलयात मनं छको वाय्का स्वय् बले श्व आशिका
पूर्ण जुइ हे मखु नं धाय् मफू । श्व खँ आ थत्थें निर्णय
याय्गु उचित मजू । ई विते जुया वं लिसे स्वत
अनुमान याय् फया वइ ।

पञ्चमार

न्ह्यागु ज्याय् नं आशिका याय् गुलि अःपु ज्या
याना सिद्धयाना केने उलि हे थाकु । ज्या याना यंका

चवने बले दुने व पिने बिभिन्न प्रकारया बिध्न-
वाधात वया याना चवनागु ज्या अपूर्ण जुइ फू । अथे
वइगु विध्न वाधायात त्याके फय्के मा । भगवाने
बुद्धं मनूतय्त न्यागू प्रकारया मार अथवा बिध्न
बाधात वय् यः धया बिज्यागु थन लुमंके बह जू ।

(१) अभिसंस्कार मार— मनूतय्सं न्हापाया
जुनि छुं गम्भीरं मंभिगु पापकर्म याना वया तःगु
दय्फू । फलस्वरूप थुगु जुनि उकिया विपाक
भोगेयाय् मालि । ल्हा तः तःगु ज्याय् अनायास,
मनं मखं कथं विध्न-बाधात वया यानागु ज्या
असफल जुइफू । अभिसंस्कार मारं लित कि थथे
जुइ यः । थुकिं वचे जुइत तत्काल फल दइगु
पूण्य कार्य याय् फय्के मा । बुद्ध-धर्म व संघ
प्रति अचल श्रद्धा दुपिं जुयालि त्रिरत्नानु भावं
थव मारं लिपयाय् मफेके चवनेगु स्वय्मा ।

(२) स्वन्धमार— मनू-रूप, वेदना, संज्ञा,
संस्कार व बिज्ञान-पंचस्वन्धया पुचः खः । थव
न्यागू स्वन्धं बांलाक ज्या बिया चवंतले मनू
निरोगी व सुस्वास्थ्य जुया चवनी । तर गुबले
स्वन्धय् अनित्यादि विकारतां प्रत्यक्ष रूपं थाय्

काइ मनूत रोगी जुइ । रोगं ग्रस्त जुलकि स्मृति
हीन व अंग भंग जुइका अतिकं दुःख कस्त
सिया चवने मालि । थुकथं थ्व न्यागू स्वन्धय्
जुया वइगु नाना प्रकारया रोग-व्याधि याना
याय् त्यंगु ज्या बा याना च्वंगु ज्याय् धक्का
परे जुथा ज्या अपूर्ण जुइफू ।

न्यागू स्वन्धय् रोग-व्याधि जुइ बले केवल
वैद्य वासया भरं जक मगा पूण्य संस्कारं उत्पन्न
जुइगु आत्म बिश्वास रूपि बल नं मा, अलेमा ईलय्
हे विचार गाका निरोगि जुया चवनेत स्वय्गु ।

(३) क्लेशमार—मनूतय्गु अशुद्ध मनय् थाय्-
कया च्वनिगु राग, द्वेष, मोह, काम क्रोध, लोभ
आदि मनोविकारतायात क्लेश धाइ । मनू अति
क्लेशया कारणं कां जुया मखु मखुथे व्यवहार
याना जुइ गुंकियाना वयागु जीवनय् विभिन्न
प्रकारया दुःख भोगयाना चवने मालि । धयातगु
दु “लोभं लाभ, लाभं लिपा विलाप” । वथें
क्रोधिया बुद्धि व ज्ञान नाश जुइ । सकसियां छि
छि दुर दुर जुइका, सुयां हे बिश्वासया पात्र जुइ
मफेक याक धों थें जुया चवने मालि । थःगु

शरीर, वचन व मन हे महाशत्रु जुया, थःयात हानि याता च्वनि । या यागु ज्या असफल जुइ । निरासं तुं जीवन हने मालि ।

क्लेशमारं लितु लिका च्वंपि मनूतय्सं सकभर याकनं पण्डित पिनिगु सत संगत याय्गु स्वय्मा । कल्याण मित्र पिनिगु दान, शील व भावनादि सदुपदेश न्यना थःगु जीवनवृती परिवर्तन हय्गु स्वय्मा । अले उम्ह व्यक्तिया जीवन सुधार जुइ । थ्व हे क्लेशमारयात त्याकेगु छगू मात्र लँपु खः ।

(४) देवपुत्र मार-- गुबलें अमनुष्य जुया च्वंपि भूत, प्रेत, पिशाच व बेकोगु धारणा ज्वना च्वंपि देवता पिनिगु पाखें नं अनेक विध्न बाधा उत्पन्न जुइफू । अमनुष्य व देवता पिनिगु पाखें वइगु विध्न बाधायत हते याय्त मैत्री भावना याय्मा । थुकिया फलं अमनुष्यपिनि नं यम्ह जुइ, देवता पिसं नं वयात रक्षा याइ । थुकथ उमिगु पाखें वइगु विध्न बाधा हटे जुया वनि ।

(५) मृत्यु मार-- जन्म जुक्क प्राणिपिं छन्हु

सी मारिणिं खः । सी मारिणिं जुयानं स्वाना
 च्वने फइगु पुण्यया फल खः । सुं मनू नं थःगु
 आशिका पूर्णं याय्त ज्या या यां न्ह्या वना
 च्वनिगु अवस्थाय् अचानकं वइत मृत्युं लिलाक
 वय्फु, वयागु आशिका अले अपूर्णं जुइफु ।

मृत्युमारं लिलाक वय् न्ह्यो गुम्ह मनुखं
 अप्रमादि जुया सदां धर्माचरण याना जीवन हना
 च्वनि उम्ह व्यक्ति मृत्यु भयं ग्याई मखु कारण
 वइके आत्म विश्वास थथें दइ कि वयागु गति
 सुगति हे जुइ सिवाय् अन्यथा जुइ मखु ।

मन- च्वय् धयागु न्यागू प्रकारया मारं न्ह्याम्ह
 मनूयातनं ली फु । जि छम्हेसित जक मारं ली
 मखु धाय् मफु । छि, जि व की सकसितं ल्यू वय्
 फु । यदि जित मारं ल्यू वया लिफ्यावल धासा
 “नेपालय् न्यासः भिक्षुपिं स्वय् दय्मा” धइगु आशिका
 थ्व जीवनय् पूरा जूगु स्वय खनि मखु । तर जिं
 मनं तुना च्वना कि थ्व आशिका थ्व जीवनय् पूरा
 मजूसां तबि थ्व आशिकाया सहभागीपिसं छन्ह्या
 दिनय् साक्षात्कार जूगु अवश्यं स्वया काइ ।

मूक्त- भगवान बुद्धया उपदेश शोक व सन्ताप मदेका छ्वय्त, दुःखं मूक्त जुया वनेत, ज्ञां दय्का यंकेत, निर्वाण साक्षात्कार याना कायेत खः । वस्पोलया वचन गुलि बारंबार न्यना, चिन्तन, मनन् व अभ्यास याना यंके फत उलि थः थःगु नुगलय् छ्गू विशेष प्रकारया सन्तोष व शान्त्वनाया अनुभव जुइ । थुगु आनन्दया अनुभव स्वयं याय् सय्के मा, सुनानं सुयातं इना बी ज्यूगु व फइगु मखु ।

ऋद्धिपाद

Dhamma.Digital

तथागतं कना बिज्यागु 'प्यंगू ऋद्धिपाद' सम्बन्धि उपदेशं च्वय् धयागु आशिका छन्हूया दिनय् अवश्यं पूरा जूगु स्वय् दइ धइगु शान्त्वना ब्यू । वस्पोलं धइ बिज्यागु दु कि गुम्ह मनुखं प्यंगू ऋद्धिपादयात बारंबार भाविता याइ, बृद्धि याना यंकि उम्ह मनूया मनोकामना छन्हू पूरा जुइ । प्यंगू ऋद्धिपाद थःथे खः -

(१) छन्द- छुं छ्गू चीज मनं म्हण्केका व

(२८)

येका चवनेगु यात छन्द धाइ । बारंबार छगू चीजयात जक येका छन्द बृद्धि याय् वं व चीज प्राप्तयाय्त ज्या याय्गु मन वनि । लक्ष प्राप्तिया लागि मन्तय्के दय्के मागु न्हापांगु गुण नं श्व हे छन्द खः ।

(२) वीर्य— लक्ष प्राप्तिया निमित्त ज्या याना यंकेगु हे वीर्य दुम्ह जुइगु खः । वीर्यया अर्थ खः प्रयत्न वा कोशिस याय्गु । वीर्य पराक्रमं ज्या याना यंके फय्केगु हे लक्ष प्राप्तिया तुयूगु जः खः । थन “वीर्य बलं दुःखं मूक्त जुइफु” धइगु बुद्ध वचन लुमंके बहः जू ।

(३) चित्त— न्हागु ज्याय् नं मन न्हापालाक थ्यनिगु जुल । मनं मखंक छुं ज्या शिद्ध जुइ मखु । इच्छा यानागु ज्याय् बारंबार मन लगे-याना तय्मा । ध्यान छखे लात धासा लक्ष प्राप्त याना काय् फइ मखु । न्हाबले लक्ष प्राप्ति पाखें ध्यान वियावं चवनेमा ।

(४) वीमंस— लक्ष प्राप्तिया लागि क्वातुगु इच्छा, बल्लागु प्रयत्न व मन जक बिया चवनां मगा । उकियात ल्वय्क सम्बन्धित विषयया

बारे छ्वाखेरं वड्गु विधन, बाधात गथेयाना हतेयाय्गु, अनावश्यक परिश्रम छु यासा बचे याय् फइ, लक्ष प्राप्तिया लँय् गुलि सफल जुइ धुंकल, दुगु सीमित साधनं गथेयाना अधिकतम लाभ काय् फय्केगु आदि खँया थन चर्वा व विचार विमर्स जुइ ।

बल— थुकथं छन्द, वीर्य, चित्त व वीमंस प्यंगू ऋद्धिपादया बलं इच्छा पूर्ण याय्गु ज्याय् थुलि उलि तिव ब्यू धका बयान यानां साध्य मजू । थन थुलि जक धाय्गु यथोचित खना कि नेपालय् ५०० भिक्षुपि सत्रय् दय्मा धइगु इच्छा सानुहिक इच्छाय् परिनत जू वनीगु सम्भव दु थें सानुहिक कथं नं थव लक्ष प्राप्तियालागि प्यंगू ऋद्धिपाद बढेयाना, बृद्धि याना यंके फय्मा ।

ध्यान— प्यंगू संग्रह वस्तु, न्यागू मार व प्यंगू ऋद्धिपाद बुद्धोपदेश यात कया सम्बन्धित बिषय बारे गुकथं तिव, व सतर्क ब्यूगु जूवनि धइगु चर्चायाय् धुन । आ थौं कन्हे नेपालय् गुलि भिक्षु, श्रामणेर व अनागारिकापि दु, उपि चवना चवंगु विहार ग्वगू दु, धइगु बारे छक ध्यान तय् ।

पुण्य— नेपालय् थेरवाद बौद्ध धर्मया पुणरूत्थान जूगु थनि ५० दै ति दत । थ्व पुण्य कार्ये अग्रसर जुया बिज्यापिं आपालं गुण दुपिं भिक्षुपिं मध्य पूज्य-पाद प्रज्ञानन्द महास्थविर, स्वर्गीय पूज्य धम्मालोक महास्थविर, पूज्य शाक्यानन्द महास्थविर, पूज्य अनिरुद्ध महास्थविर, पूज्य अमृतानन्द महास्थविर, पूज्य सुबोधानन्द महास्थविर व स्वर्गीय बौद्धऋषि महाप्रज्ञा थन उल्लेखणीय व अनुसरणीय जू । वस्पोल पिनिगु त्याग, तपस्या व अठोट प्रयासं आपालं की नेपामि तय्त शुद्धगु बुद्ध धर्मया परिचय ठीक कथं दयावल धका जि महसुम याना ।

शरण— मेगु छगू खँ, थेरवादी भिक्षुपिसं नेपालय् बुद्धया उपदेश प्रचार याय् न्ह्यो थन यापि बौद्ध धापिसं “नमो बुद्धाय, नमो धर्माय, व नमो संघाय” धका त्रिरत्नयात नमस्कार याय्गु व तितुतिया मछिका हःगु परिस्थिती नं बुद्ध धर्म छिं छिं कथं धारण व पालन यायेगु जक जूसां याना च्वंगु जुल । अथे नं नेपालय् शुद्ध भिक्षु संघ भाव मंत । गुबले सं निसें भिक्षुपिं स्वय्गु व सत संगत याय्गु अवसर दत उबले सं निसें कीथाय् च्वंपिसं “बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं

गच्छामि व संघं सरणं गच्छामि” धया बुद्ध, धर्म व संघया शरण्यं शुद्धं वने सय्का हल ।

शाल— हानं बुद्ध, प्रत्येक बुद्ध, श्रावक संघ व बोधिस-
त्वपिसं प्रशंसा याना तःगु (१) प्राणी हिंसा मयाय्गु
(२) सुयागुं चीजवस्तु खुया मकाय्गु (३) पर
स्त्री-पुरुष गमन मयाय्गु (४) ऊठ खँ मल्हाय्गु व
(५) मादक प्रदार्थं धका एला, श्वौं आदि मत्वनेगु
न्यागु शीलपालन याय् सःपिं व याय् फुपिं नं जुया
वल । अऊ स्थविर भिक्षु पिनिगु प्रेरणां तःम्ह मछि
थन यापि गृहस्थ कुल पुत्र-पुत्रीपिनि श्रद्धा चित्त वया
प्रब्रज्जित तक्कं जुया थः थःगु जीवनवृत्ति सुधार
याय् सय्का हल । फल स्वरूप थौं कन्हे कीथाय्
देशय् ४० म्ह उपसम्पन्न भिक्षुपिं, १८ म्ह श्राम-
णेरापिं व ६३ म्ह अनागारिकापिं दय् धुकल । थुपिं
मध्य २३ म्ह लंका, बर्मा व थाइलाण्ड बौद्ध देशय् बुद्ध
धर्म सम्बन्धि अध्ययन या वना च्वंपिं दु ।

रक्षा— थेरवाद बौद्ध विहारया बारे तथ्यत थथे
खः— भिक्षु महासंघयात लल्हानातय् धुं कुगु १६ गू
विहार दु । बाकि ११ गू विहार संघयात लः मल्हा-

(३२)

निगु जुसां भिक्षु, श्रामणेरे व अनागारिका, छम्हं छम्हं
खालि मज्जुइक च्वना रक्षा व उन्नति याना च्वंगु खने
दु । अनागारिकापिं जक च्वनिगु आरामकेन्द्र १० दु ।

भूमि— उपासक व उपासिका पिनिगु संख्या दँय् दसं
बृद्धि जुया वया च्वंगु लय्ताय् बह जू । गनथाय्
तक्क भिक्षु, श्रामणेरे व अनागारिकापिं वना धर्म
प्रचार या वना च्वंगु दु उगु गामय्, वा शहरय् न्हुपिं
उपासक व उपासिकापिं स्वय् दया वया च्वंगु बुध्द
भूमि नेपा दे या लागि हर्षया खँ खः ।

भब्य— गृहस्थ बौद्ध पिनि पुचलय् दय्मागु गुणत-
त्रिरत्नयाकय् शरण वनेगु, दानयाय् सय्केगु, शील
पालेयाय्गु, भावना बृद्धियाय्गु व प्रज्ञा-ज्ञान दय्का
यंकेगु बारे धाइ न्हापांगु त्रिरत्नयाकय् शरण वनेगु व
दानमान याय्गु निगू कुशल ज्या भब्य रूपं चले जुया
वया च्वंगु खने दु । पंच शील, व अष्टशील काय्
सःपिं यक्को दय् धुं कुसां तबि दु नुगलं निसें सय्का
व थुइका क्वातुक्क पालेयाइ पिनिगु संख्या म्ह हे
तिनि । भावना व प्रज्ञा-ज्ञान सम्बन्धि आम तवरं
ध्यान आकर्षित जुया वःगु हाल सालं तिनि ।

तथ्य- च्वय् बियागु वर्तमान थेरवाद बौद्ध धर्मया तथ्ययात हृदयंगम याय् धुंका हानं छक गथे यासा नेपालय् ५०० भिक्षुपिं स्वय् दइ धइगु मूल विषययात विचायाय् ।

दृष्टि- कीगु नेपा दे भौगोलिक व प्रशासनिक दृष्टि-कोणं विचायाना स्वय् बले पूर्वय् मेची निसें कया पश्चिमय् महाकाली दुनय् १४ अंचल वा ७५ जिल्लाय् इना तःगु दु । थथे धाय् बले साला खालां हरेक अंचलं ३६ म्ह वा प्रत्येक जिल्लां ७ म्हति भिक्षु जुया वःगु खने दत धाय् वं हे नेपालय् ५०० भिक्षुपिं स्वय् दइगु निश्चय् जुल ।

जन- थेरवाद बौद्ध विहार स्थापना जुइ धुंकुगु व जनसंख्या यक्को दुगु जिल्लाय् उपासकोपासिका पिंनिगु संख्या आपा दइगु स्वाभाविक हे जुल । वथें उगु थासं कुलपुत्रपिं भच्चा अप्व प्रतिशतय् बुद्ध शासनय् दुहां वया प्रब्रज्जित समेतं जुया सरल, सुख व कल्याण-मय् जीवन हनेत न्ह्य ब्वां वया बिल धासा छुं वर्षया दुने हे ७५ जिल्लाय् सं बौद्ध प्रब्रजितपिं छम्हं, छम्हं खालि मज्जुगु स्वय् दइ, थथे जिं मनं तुना ।

ज्ञाता— भगवान् बुद्ध विद्या व आचरणं यूत्त जुया बिज्याम्ह सकल देवता व मनुष्य पिनि गुरू खः । वस्पोलयागु उपदेश शुध्द रूपं पालन याम्ह व्यक्तियात् आदि, मध्ये व अन्तय् सं कल्याण जुइ । तथागतया गम्भीर जुयानं सुमधुर व अर्थपूर्ण जूगु धर्म सुशिक्षित व्यक्तिसं स्वयं थुइके फइगु जुल । गुम्ह व्यक्ति थ्व धर्मयात् छोको दु नुगलं निसें थुइका काइ उम्ह व्यक्ति थ्व धर्मयात् जीवनभर पालन याना यंकेगु कुत याइ । उकि हे खः विश्वया आपालं विशिष्ट ज्ञाता पिसं बुद्धया तर्कपूर्ण जुयानं व्यावहारिक जूगु उपदेशयात् थःगु जीवनय् मार्ग दर्शनया रूपे नाला कया वया च्वंगु । थुकि स्पष्ट जू कि बुद्ध धर्म मानव समाज कल्याणकारी अभियानया छगू अभिन्न अंग खः ।

व्यापि— “बहुजन हिताय, बहुजन सुखाय” उदेश्य जुया च्वंगु प्राणी मात्रया कल्याण जुइगु भगवान् बुद्धया धर्मयात् कीगु देशया अधिकांस भागया शिक्षित वर्ग व श्रद्धावन्त पिनिगु दथुइ गुलि याकनं फत उलि सरल व सुलभं थ्यंका बीगु अत्यावश्यक महसुस जुया च्वंगु दु । थुकिया लागि धर्म गुरूपिनिगु संख्याय् बृद्धि याना हयालि उपि मध्ये विशेष रूपं धर्म प्रचार यायेगु ज्याय् दक्षता

दुषिन्त व भन दुषिन्त गामं गामय् व शहरं शहरय् छ्वया धर्म प्रचार याकेगु कार्यक्रम दय्का उमित मागु सुबिधाया नं प्रबन्ध याना बीगु अनिवार्य जू । थुकथं ज्या याना यंके फत धासा छुं वर्षया दुने हे देश व्यापि धर्म प्रचार जुया वनि । विभिन्न, आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक व धार्मिक क्षेत्रयापि मनूत-य्गु पुचलय् बुद्ध धर्मया सकारात्मक प्रभाव च्वं वनि । सतधर्म चिरस्थाई याना यंकेगु कुशल ज्याय् आपालं तिव जू वनि ।

कीथाय् बुद्ध धर्म प्रचारया ज्याय् लय्ताय् बहगु खँ आपालं दु । उकि मध्यय् छुं महत्व पूर्णगु खँ थथे खः-

- (१) भगवान बुद्धया पवित्र जन्म भूमि लुम्बिनी सहित आपालं ऐतिहासिक बौद्ध धार्मिक थाय्त माक्कं सुरक्षा जुया च्वंगु दनि ।
- (२) नेपालय् बुद्ध धर्मया परंपरा न्हापांसिं चले जुया वया च्वंगु दु ।
- (३) आपालं मनूतय्सं वस्पोलया “सत्य व अहिंसा” उपदेशयात थुइकेगु व पालन यायेगु कुत याना च्वंगु दु ।

(१९)

- (४) भगवान् बुद्ध नेपायाम्ह अद्वितिय राष्ट्रिय विभूतिया स्थानय् माने याना वया च्वंगु दु ।
- (५) वस्पोलया संघ सदश्यापि सरल व पवित्र जीवन हना बिज्याइपि खः धका नं न्यना व स्वया वया च्वने धुंकूगु दु ।
- (६) थन बौद्ध कला व बौद्ध ग्रन्थ नं गाक्कं सुरक्षा जुया च्वंगु दु ।
- (७) बुद्ध धर्म प्रति श्रद्धा, आस्था व निस्था दुपि म्हा मजू ।

अंग- ध्व व्याक्क तथ्ययात बारंबार सर्व साधारण जनतायात ध्यंका भगवान् बुद्धया व्यावहारिक शिक्षा उमिगु जीवनया अभिन्न अंगया रूपे न्ह्योने तया बि फत धासा नेपाया आपालं शिक्षित व श्रद्धावन्त सज्जनबृन्दापि तथागतया कर्मस्थ अनुयाई जुया पिहां वइ । अले फीगु देशया कुं-कुलामं वस्पोल सम्यकसम्बुद्धया प्रति कृतज्ञ ज्ञापन यायेत स्वयं सेवर्कापि जुया कर्म क्षेत्रय् क्वहां वइ । वस्पोलया सतउपदेश उमिगु पाखें नं छ्चाखेरं प्रचार जुया वनि । धर्म प्रचार गुलि बांलाक व निस्पक्ष रूपं जुया वन उलि हे बौद्ध प्रब-

ज्जित जीवन हना व जीवन सार्थक यायेगु श्रद्धा दुपि
बुद्धि जुया वइ । थ्व हे बाँलाक देशना यानातःगु
भगवान बुद्धं कना बिज्यागु धर्मया विशेषता खः ।

थुकथं छन्हुया दिनय् “नेपालय् न्यासः (५००)
भिक्षुपिं स्वय् दय्मा” धइगु बुद्ध भूमि नेपा दे यात
अतिकं लवगु आशिका पूर्ण रूपं साकार जूगु ताकाल
मदे वं हे स्वय् दइ ।

— समाप्त —

बुद्धभूमि नेपाल देशय्,
स्वय् दय्मा न्यासः भिक्षुपिं,
जुइमा सत्धर्म प्रचार,
न्यंकभनं नेपाल देशय् ।

★

बौद्ध परिषदया उद्गार

थौं तक्कया दुनय् “नेपालय् न्यासः भिक्षुपि स्वय् दय्मा” धइगु जिगु आशिका प्रति बौद्ध परिषदया उद्गार :-

छम्ह महास्थविर- “विचार बांला । ज्या याना केने फय्मा । बौद्ध परियत्ति शिक्षाया प्रचार याय्गु अत्यावश्यक जू । प्रब्रज्जित जू वइपिन्त नयेगु, पुनेगु, च्वनेगु, ब्वनेगु, आदि अनिवार्य वस्तुया प्रबन्ध याना बी फत धासा थ्व ज्या पूर्ण याय् फइ ।”

छम्ह बहुश्रुत भिक्षु- “छं किबो दां खर्च याय् फुसा जि थयें न्यासः भिक्षुपि स्वय् दय्का बि !”

छम्ह युवक भिक्षु- “छीथाय् नं लंका, वर्मा व थाई-लाण्ड बौद्ध देशय् थें ‘आचार्य-शिष्य’ परंपरा दय्का बंके फुसा थ्व ज्या याकनं पूबनि ।”

छम्ह भ्रामणेर- “प्रब्रज्जितपि जक तम्ह दयां छुयाय् भन्ते, संघयात जक भार अप्व जुइ । वरू सः स्यूपि प्यम्ह, खुम्ह भन्तेपिनिगु पाखें धर्मया ज्या अप्व जुइ थें च्वं ।”

छम्ह अनागारिका- “नेपालय् ज्यायाय् अःपु मजू, भन्ते । अये नं छपिसं याना बिज्यागु आशिका बांला जू ।”

छम्ह उपासक- “साधु, साधु, भन्ते ! तस्कं बांलागु व तःधंगु आशिका याना बिज्यात । छपिसं ज्या याना यंका बिज्याहुं । सकसिगुं सहयोग व हे वइ ।”

छम्ह उपासिका- “छपिसं याना बिज्यागु आशिका पूर्ण जूगु जिमिसं नं स्वय् दय्मा ।”

“नेपा देशय् न्यासः (५००) भिक्षुपिं स्वय् दय्मा”
धका आशिका याय् धुन । याय् धुंगु आशिकायात सुनानं मेकथं याय् फइ मखु । सम्बन्धित व्यक्तिपिन्त यानागु आशिका कने नं धुन । उमिगु पाखें छुं विचार न्यने नं धुन । थ्व आशिकाया सः नेपा देया प्यंगू दिशाय् सं न्यना वनि ।

भिक्षुपिं बृद्धियाना यंकेगु ज्या न्हाका यं के हे मा । जि नं थ्व पुण्य कार्यया लागि फुकथं, चाकथं व माकथं ज्या याना वने । थ्व फी सकसियां मकागु ज्या पूर्ण यायेत बौद्ध परिषदयागु जक मखु सकल श्रद्धा-वन्त व कल्याणमित्र पिनिगु सल्लाह व सहयोगया आवश्यक दु । थुगु कुशल ज्याय् सहभागी जुया दीपिं सकल सज्जनवर्ग पिन्त साधुवाद दु ।

“धम्मो हवे रक्खति धम्मचारी”

भीषिं मिले ज्वीनु

दाजु-किजा तता तःकीं, कीं मिले ज्वीनु,
न्हिया न्हिथं भगवानया, शरण कीं वनेनु ।धु।

मनुष्य-देवया गुरु वस्पोल, दशन कीसं यावेनु,
विद्या-चरणं युक्तम्ह जुया, बुद्धया ज्ञान कायेनु ।

कलह-ल्वापु शान्तियाना, छपं कीं ज्वीनु,
इष्या-द्वेष तोलताव, माया दया तेनु ।

संघ संगठन बानलाका, पुचः कीं मुनेमु,
प्राणीपिन्त हित ज्वीगु, वचन इना बीनु ।

★

बुद्ध भूमि नेपाल देशय्, स्वय् दय्मा न्यासः भिक्षुपिं,
जुइमा सत्धर्म प्रचार, न्यंक भनं नेपाल देशय्

लेः- भिक्षु सुशोभन